

PORODICA NA RASPUĆU

Sažetak

U ovom tekstu autorica skreće pozornost na opću krizu društva, koja se posebno ogledava u krizi porodičnog i bračnog života. Porodici u tranzicijskom društvu, kakvo je i bosanskohercegovačko, potrebna je ozbiljna pomoć za njeno očuvanje. Institucionalna briga za očuvanje muslimanske porodice, te edukacija mladih ljudi za odgovorno roditeljstvo trebala bi biti sastavni dio strategije vjersko-prosjetnog rada Islamske zajednice u BiH u radu s mladima.

Almedina ČELEBIĆ

Koliko smo puta pročitali misli poput one da je porodica osnovna ćelija društva i fundament na kojem se gradi sve ostalo, a da i sami više nismo sigurni šta one sve podrazumijevaju. Istina je da se patrijarhalna porodica koju mi imamo na umu kad govorimo o temelju društva danas nalazi u velikom procesu transformacije. Opterećena je mnogim problemima pa ni po strukturi a ni po značaju ne liči na one svijetle primjere iz naše islamske tradicije. Promjene se dešavaju takvom brzinom da se na neke ne stignemo ni navići a već slijede nove. Da se primijetiti da smo i sami dio globalizacije. Osim što je zahvatila područje ekonomije i politike ta nova hobotnica dugih pipaka ulazi duboko u naše kuće, spavaće sobe, miješa se u naše odnose s djecom, rastače brakove, a nismo dovoljno svjesni i nemamo strategiju kako da odgovorimo na te izazove. Dosad neupitne moralne norme mjere se na tržištu novih vrijednosti. U eri modernizma samo je još ljudski ego apsolutan, sve ostalo se relativizira.

Dok se trudimo da živimo autentično i djecu naučimo istinskim vrijednostima, suočeni smo sa fenomenom još jednog virtualnog života kojim žive mladi ljudi. Online flertovanje mnogih osoba koje su u braku je nažalost stil onih koji bi trebali biti uzori. Sociolozi tvrde da se broj sklopljenih i rastavljenih brakova sve više izjednačava. Mlade ljude koči ekonomska kriza i opći pad nepovjerenja da stupe u brak, mnogo više su orijentisani na građenje karijere i hedonizam.

“Civilizacija ne ukida samo načelno porodicu, ona to čini i praktički. Prvo je iz porodice izašao muškarac, zatim žena i konačno djeca. Razaranje porodice pojavljuje se u više vidova: sve manji broj zaključenih brakova, sve veći procenat razvedenih brakova, stalno povećavanje broja zaposlenih žena i porast broja djece rođene van braka, sve više samačkih domaćinstava“.¹

Na postojanje zdrave porodice danas najviše jurišaju lažne vrijednosti, izazovi kojima teško odolijevaju članovi porodice. Konzumerizam, kupovina koju diktira marketing, a ne realna potreba je značajan faktor destabilizacije. U ovom vremenu ekonomske krize raskorak je između stvarnih potreba i društveno nametnutih želja, što produbljuje svađe, nezadovoljstvo i otuđenost. “Čovjek jedva da se ikada zapita da li se ova ili ona ideja, forma ili institucija usklađuje

s nekim aspektima istine. Jedino je pitanje da li je ona moderna ili nije.“² U raznim aspektima života vidljivo je da se naš tradicionalni sistem života sudario sa brojnim izazovima informatičke revolucije. U svemu ovome najveća su žrtva mladi ljudi koji treba da osnuju porodice i odgovore na zahtjev odgovornog roditeljstva.

Jednostavno ništa se više samo po sebi ne podrazumijeva. S obzirom da nemaju modela u klasičnoj porodici tradicionalnih vrijednosti iz kojih su se učile naše starije generacije, mladi se snalaze kako ko umije. Njihov izbor bračnog druga gotovo je fatalistički prepušten ulici i obližnjem kafiću. U samom braku ne mogu uspostaviti prave odnose, jer oni to ne znaju. Često su izgubljeni u sveopćem relativizmu, običajima i novom valu modernosti. Rezultat je često tragičan. I prije nego što su započeli da žive, shvate da im baš i ne ide i odlaze svako na svoju stranu. Upravo su ti mladi ljudi žrtva društvenih odnosa koje su uspostavili oni stariji od njih. Trebamo se zapitati šta činimo kao zajednica da im pomognemo. Kad je u pitanju rješavanje nekih problema, postalo je uobičajeno i moderno da se to radi preko tzv. projekata. Kad su u pitanju ozbiljni društveni procesi ne mislim da su projekti rješenje, jer su oni obično paušalni i kratkoročni.

Pomoć očuvanju tradicionalne islamske porodice i edukacija mladih ljudi ka odgovornom roditeljstvu bi trebala biti sastavni dio sveukupne strategije rada sa džematima, obrazovnim institucijama i omladinskim krugovima. Bračna savjetovašta koja već postoje jesu pomoć, ali nisu u mogućnosti da šire zahvate problem i priđu njegovom rješavanju. Ovdje prije svega mislim na preventivne mjere. Naprosto, njihova rješenja su individualna, a kriza je opća.

Volimo reći da je omladina naša budućnost, a često se ne osvrćemo za tim koliko u tu budućnost ulažemo. Zanimljivo je koliko je roditeljima pa i društvenoj zajednici stalo da obrazuju mlade ljude u smjeru učenja jezika, rada na računaru, polaganja vozačkog čim postanu punoljetni, a smatraju da se podrazumijeva da se sami ožene i da znaju da žive u toj novoj situaciji tj. da budu odgovorni. Moramo napokon shvatiti da se ništa samo po sebi ne podrazumijeva, samo onoliko koliko smo uložili možemo se nadati da ćemo imati dobar rezultat za uzvrat.

1 Izetbegović, Alija, *Islam između istoka i zapada*, Beograd, 1988, str 175

2 Nasr, S. Hossein, *Tradicionalni islam u modernom svijetu*, Sarajevo, 1994, str.96

Dok nam civilizacijska dostignuća olakšavaju poslove, odgoj postaje sve teža zadaća. Umnožavaju se izazovi, relativizira se sve dosadašnje, pa nam to još više otežava posao. Prije nego odgojimo djecu važno bi bilo da dodatno pripremimo ljude na terenu koji rade sa

omladinom. Oni bi tako lakše i uspješnije prišli mladim ljudima koji zasnivaju porodicu i uputili ih i pratili na pravi način. S dobrim njetom i stalnim traženjem podrške od Allaha dž.š. ponadajmo se da bismo mogli uraditi korisne stvari za našu djecu.

Summary

الموجز

FAMILY AT CROSSROADS

حالة الكتمزق الأسرة

Almedina ČELEBIĆ

ألمدينا تشلبيتش

In this paper, the author focuses in general crisis of the society which is especially reflected in the crisis of family and marriage life. Families in transition societies such as Bosnia and Herzegovina needs serious help in order to be preserved. Institutional care for preservation of the Muslim family as well as education of young people for responsible parenthood should be an integral part of the strategy of educational work of the Islamic Community of Bosnia and Herzegovina in its work with youth.

تلقت الكاتبة في هذا المقال الانتباه إلى أزمة المجتمع عموماً، والتي تتمثل بشكل خاص في أزمة الحياة الزوجية والأسرية. إن الأسرة في مجتمع يمر عبر مرحلة التحول، كما هو حال مجتمع البوسنة والهرسك، تحتاج إلى مساعدة جادة للمحافظة عليها. ويجب على المشيخة الإسلامية في البوسنة والهرسك التي تمارس أعمال التعليم والتربية الدينية أن تهتم من خلال العمل المؤسسي بالمحافظة على الأسرة المسلمة، وبتعليم الأجيال الشابة وتربيتهم لكي يصبحوا آباء وأمّهات يتحملون المسؤولية.